

КУЛЬТОРОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Віра Базова

*Кандидат педагогічних наук
Національний авіаційний університет
м. Київ*

ПОТРАКТУВАННЯ МІФОЛОГІЧНИХ СИМВОЛІВ У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОПОВІДАНЬ ШЕРМАНА АЛЕКСІ

Загально визнано, що одним із найактуальніших питань сучасного світу Америки постає питання національної ідентичності. Часто модерний/ постмодерний (або навіть після-постмодерний) простір звертається до ідентифікації нації крізь призму міфу, де вирізняється значний пласт міфів корінного населення континенту, та й взагалі вся культура індіанців. Ставлення до індіанців, як і до їхньої культури загалом, варіювалося від світогляду пуритан до світогляду фронтиру й далі до сучасного сприйняття. Наразі це питання не вичерпане. Активну роль у акцентуації місця корінного населення в націєтворчому процесі відіграють письменники індіанського походження. Для чіткішого вираження національного пласта митці почасті звертаються до міфів, міфічних сюжетів, міфем, наприклад, такі знакові міфами, як орел, змія, олень, лосось тощо. Саме остання яскраво прослідковується в творах Шермана Алексі. У прозі найгрунтовніше дана міфема представлена в оповіданні «Найкрутіший індіанець у світі» (TheToughestIndianintheWorld), що є чільною в однойменній збірці коротких оповідань. За міфами індіанців селіш, до яких відносяться групи спокана й кор-д'ален, є легенда про доньку вождя, яка страждала через відсутність лосося. Переборовши низку випробувань і небезпек, Ворон знайшов і приніс лосось принцесі. На основі цього міфу в одного з племен індіанців навіть є прикмета, що плодючість лосося більше того року, коли у вождя племені народжується дівчинка. Отож, у цьому міфі дана міфема має чітко виражений відтінок фемінного начала, плодючості. Одним із поширених індіанських вірувань є віра в те, що всередині лосося як знаку мудрості, знання, натхнення знаходиться вогонь. Знаний науковець Г. Башляр розглядав першостихію вогню крізь

призму трьох комплексів: комплекс Емпедокла, комплекс Прометея та комплекс Новаліса. Розглядаючи останній із ключових комплексів Г. Башляра, комплекс Новаліса, ми не можемо не звернутися до тлумачення символу вогню Зигмундом Фройдом, оскільки, на нашу думку, ці дві концепції доповнюють одна одну. За Г. Башляром, вогонь – це надпотужний сексуальний символ, бо вогонь здобували тертям двох гілок, а тертя – це процес сексуального характеру. Із вищесказаного дослідник доходить висновку, що любов – це вогонь, яким треба ділитися, а вогонь – це любов, яку треба підкорити, завоювати.

Питання національної ідентичності корінних народів як невід’ємного елемента ідентичності американської нації у контексті творів Шермана Алексі висвітлюється крізь низку алюзій на міфічні сюжети й образи, одним із яких є міфема лосося, що проходить ряд трансформацій у процесі утвердження самості індіанських народів.